

**Parshat Vayigash
Shattered Expectations**

Simon Wolf

Once Yosef had revealed his true identity to his brothers, he sends them back to Eretz Cana'an to have his father and the remainder of the family join him in Egypt. The brothers excitedly return home to share the good tidings with their father. Upon returning home, unable to restrain themselves, the brothers excitedly report to their father Yaakov that "Yosef is still alive, and he is the ruler of the entire land of Egypt; but Yaakov's heart remained unmoved because he did not believe them."¹ After more cajoling and upon witnessing the transport that Yosef had sent to ferry Yaakov, "Yaakov's spirit comes to life (וַתְּחַי רוּחַ יַעֲקֹב אָבִיהֶם)." Yaakov clearly undergoes a significant transformation when he finally comes to the realization that Yosef is still alive. This is summarily captured by Chazal's description that the "holy spirit (רוח הקודש)" or "prophetic spirit (רוח נְבוּאָה)" that had departed from Yaakov when Yosef was sold to Egypt finally returned to him.² The reinvigorated Yaakov declares his determination to be reunited with his son Yosef before he passes away.³

Yaakov gathers his family and possessions and begins his journey to Egypt. He makes an interim stop on his way south in Be'er Sheva where "he offers sacrifices to the God of his father Yitzchak (וַיִּזְבֹּחַ זִבְחִים לֵאלֹהֵי יִצְחָק)." There are a number of anomalies in this verse. Firstly, why did Yaakov stop in Be'er Sheva and make that his place of communion with God? Secondly, why is he offering sacrifices and more pointedly Zevachim? Lastly, why did he offer the sacrifices to the God of his father Yitzchak and not to the God of his grandfather Avraham? Another issue that stands out is found later in the Parsha when Yaakov sends Yehuda ahead to Goshen to pave the way for the family to settle there (וַאֲתַיְהוּדָה שְׁלַח לְפָנָיו).

Why does he only do this later on and not at the beginning of his journey? It would of course take Yehuda less time to make the trip, but he would still need sufficient time to make any preparations that Yaakov had in mind or envisioned at their destination and so it seems strange that Yaakov procrastinates and only engages Yehuda to journey ahead to make these essential arrangements as an afterthought.

The Rashbam, in trying to address all these questions in one fell swoop, suggests that Yaakov chose to bring sacrifices in Be'er Sheva because that is where his father had done the same exact thing.⁶ In Parshat Toldot, after the incident with the wells, Yitzchak travels to Be'er Sheva where he has a divine revelation in which God makes a commitment to Yitzchak that is similar to that which God will say to Yaakov. "I am the God of Avraham your father, have no fear for I am with you, I will bless you and increase your offspring for the sake of Avraham my servant."⁷ Yaakov mimics his father Yitzchak's behavior upon reaching that same location. The Radak enhances the Rashbam's explanation by adding that Yaakov was seeking permission from God to leave Eretz Cana'an for Egypt which had been previously denied to his father Yitzchak.⁸ He offers the sacrifices in Be'er Sheva, near the southernmost point of Eretz Cana'an,⁹ in order to facilitate a prophetic spirit that would indicate God's position with regards to his journey.¹⁰

Rashi, addressing the peculiarity of the verse only mentioning Yaakov's father Yitzchak, views this oddity as being instructive in nature. "There is an imperative to honor one's father more than their grandfather, therefore the sacrifices are associated with Yaakov's father Yitzchak and not his grandfather Avraham."¹¹ The Ramban is skeptical of this explanation because Yaakov on numerous occasions mentions both Yitzchak and Avraham in the context of praying to God or

¹ וַיִּגְדּוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מִשְׁלַח בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפֶּגַע לְבָבוֹ כִּי לֹא הָאֱמִינִן לָהֶם: (בראשית מה, כו)
² ויש אומרים רוח הקודש שנשתלקה מיעקב אבינו שרתה עליו באותה שעה שנאמר ותחי רוח יעקב אביהם (אבדר"ן פרק ל) \\\ ומלילו עמיה ית כל פתגמי יוסף דמליל עמהון וחזא ית עגלתא דשלח יוסף למטל יתיה ושרת רוח קודשא על יעקב אבוהון: (תרגום אונקלוס בראשית מה, כז) \\\ ומלילו עמיה ית כל פתגמי יוסף דמליל עמהון וחזא ית סדנא דשדר יוסף למיטול יתיה ושרת רוח נבואה דאיסתלקת מניה בעידן דזבינו ית יוסף ותבת עליו יעקב אבוהון: (תרגום יונתן בראשית מה, כז) \\\ ותחי רוח יעקב - שרתה עליו שכניה שפירשה ממנו: (רש"י בראשית מה, כז)
³ ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חיי אלקה ואראנו בטרם אמות: (בראשית מה, כח)
⁴ ויטע ישראל וכל אשר לו ויבא בארה שבע ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק: (בראשית מו, א)
⁵ ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורת לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן: (בראשית מו, כח)
⁶ לאלהי אביו יצחק - שעשה שם יצחק מזבח בבאר שבע כשנגלה לו הק' כמה שכת' בפרשת אלה תולדות יצחק ועשה גם הוא שם זבחים כמו שעשה אביו: (רשב"ם בראשית מו, א)

⁷ ויעל משם באר שבע: וירא אליו יעקב בלילה ההוא ויאמר אנלי אלקי אברהם אביך אל- תירא כי-אתך אנלי וברכתיו והרבתי את-דורך בעבור אברהם עבדי: וכן שם מזבח יעקב בשם יעקב וישם אהלו ויקרושם עבדי יצחק באר: (בראשית כו, כג-כה)
⁸ ויהי רעב בארץ מצרים הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל-אבימלך מלך-פלשתים גררה: וירא אליו יעקב ויאמר אל-תירד מצרימה שכן בארץ אשר אמר אלי: (בראשית כו, א-ב)
⁹ ויאמר המלך אליו-ואבא שר-החיל אשר-אתו שוטף-א לא בכל- שבטי ישראל מדין ועד-באר שבע ופקדו את-העם וידעתי את מספר העם: (שמואל ב ד, ב)
¹⁰ לאלהי אביו יצחק - לפי שהיה לבו נוקפו על מה שאמר הקב"ה ליצחק אביו: אל תרד מצרימה (בראשית כו, ב), והיה ירא שמה יקשה בעיניו כי הולך הוא, עשה הזבחים לאלהי אביו יצחק. כלומר: על הדבר שאמר הקב"ה {ליצחק}, שיתרצה לו לילך לראות את יוסף. (ר"י בכור שור בראשית מו, א) \\\ לאלהי אביו יצחק - אמר כן לפי שיצחק אביו היה רצונו לרדת מצרים מפני הרעב ואמר לו הקל אל תרד מצרימה וזבח זבחים בבאר שבע שהוא בקצה ארץ כנען, וקודם שיצא מן הארץ רצה לדעת רצון הקל אם ימנעו כאשר מנע אביו יצחק או לא, וזבח זבחים כדי שתבא אליו רוח נבואה (רד"ק בראשית מו, א)
¹¹ לאלהי אביו יצחק - חייב אדם בכבוד אביו יותר מבכבוד זקנו לפיכך תלה ביצחק ואל אברהם: (רש"י בראשית מו, א)

bestowing a blessing.¹² In addition, God identifies Himself to Yaakov as being the God of both Avraham and Yitzchak.¹³ Lastly, the verse could have just utilized the generic "God of his forefathers (אלקי אבותיו)" or simply "God" without any identifier.¹⁴ He then offers an alternate more Kabbalistic explanation, based on the Breishit Rabba. Sacrifices in general, and Sh'lamim in particular,¹⁵ are associated with God's attribute of mercy.¹⁶ Yaakov realized that his descent to Egypt would mark the beginning of the exile and he therefore offers numerous sacrifices to the God of his father Yitzchak, who represents the character trait of strict justice (גבורה).¹⁷ The Gemara in Zevachim states that Bnei Noach did not offer Korbanot Sh'lamim and that is why we find that our forefathers only offer burnt-offerings (עולות) in Sefer Breishit. In this instance, Yaakov takes the unusual step of offering Zevachim, which are generally synonymous with Shelamim – peace-offerings, in order to "soften" (מדת הדין) the difficult situation and exile they were about to enter (גלות - גלות).¹⁸ The Ramban sees the Korbanot Sh'lamim as reinforcing that

the entire experience of Yaakov's descent to Egypt and the associated revelation were filled with trepidation, apprehension, tension and fear.

In general, Zevachim or Korbanot Sh'lamim are associated with a festive and celebratory event¹⁹ and are more likely to be connected with thanksgiving – the Korban Toda, thanksgiving offering, is a subset of Sh'lamim. That is why a mourner does not offer a Korban Sh'lamim.²⁰ Rav Hirsch goes one step further defining it as a jubilant familial feast that derives from happiness and recognition that God's presence is manifest and elevates the mundane.²¹ The Ramban sees the utilization of such a Korban as a premeditated effort to stave off (sweeten, bring peace to – להמתיק ולהשלים) the upcoming difficulties rather than simply an expression of thanksgiving likely due to the somewhat dire content of the revelation that follows. On the other hand, a number of the commentaries take a much simpler view that Yaakov offered Zevachim or Sh'lamim as an expression of gratitude to God²² for the return of

¹² ויאמר יעקב אלקי אבי אברהם ואלקי אבי יצחק יקרא האמר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך: (בראשית ל"ב). ו... ויגור את-יוסף ויאמר האלקים אשר התהלכו אבתי לפני אברהם ויצחק האלקים הרעה אתי מעודי עד-היום הנה: (בראשית מ"ט) והנה יקרא נצב עליו ויאמר אני יקרא אלקי אברהם אבי ואלקי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך: (בראשית נ"ג)

¹³ ויצחק ולא באברהם, לשון רש"י. ואינו מספיק, שהראוי לומר לאלקי אבותי בלי שיחד אדם, כמו שאמר האלקים אשר התהלכו אבותי לפני אברהם ויצחק (להלן מח טו), ובתפלתו אמר אלקי אבי אברהם ואלקי אבי יצחק (לעיל לב י'). או יאמר ויצחק זבחים לה' כמו שאומר באברהם (לעיל לב ז) ויבן מזבח לה'. ומה צורך לפרש בו יותר: (רמב"ן בראשית מו,א)

¹⁴ ואם זבח שלמים קרבנו וגו'. אם זכר אם נקבה - הטעם בעולה שיהיה זכר, ובשלמים שיהיו אם זכר אם נקבה, ובחטאת שתהיה נקבה, דבר ברור הוא כי העולה כשמה, והשלמים מלשון וכל חפצי שלים (ישעיה מד כח), אבנים שלמות (דברים כז ו). והחטאת לכפר פניו במנחה ההולכת לפניו. וכבר כתבתי זה (בראשית מו א): (רמב"ן ויקרא א)

¹⁵ ...ויותר ראוי לשמוע הטעם שאומרים בהם, כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא יביא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדבור, וישורף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאווה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, ויזרוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו, כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלקיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישורף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכפר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו, והמנות הלחיות בהן מורי התורה שיתפוללו עליו. וקרבן התמיד, בעבור שלא יצלו הרבים מחטאות תמיד. ואלה דברים מתקבלים מושכים את הלב כדברי אגדה: ועל דרך האמת יש בקרבנות סוד נעלם, תכנס בו ממה שאמרו רבותינו בספרי (פנחס קמג) ובסוף מנחות (ק"א), אמר שמעון בן עזאי בא וראה מה כתיב בפ' הקרבנות שלא נאמר בהם לא קל ולא אלקיך ולא אלקים ולא שקי ולא צבקות אלא יו"ד ה"א שם המיוחד, שלא ליתן פתחון פה לבעל הדין לחלוק. ושמה תאמר לאכילה הוא צריך, תלמוד לומר לא ארעב לא אומר לך כי לי תבל ומלוואה (תהלים נ"ב), לא אמרתי לכם זבחו אלא כדי שיאמר ויעשה רצוני: (רמב"ן ויקרא א,ח)

¹⁶ ...ואבל הפסוק הזה יש בו סוד גילוי וזה אותו שם בבראשית רבה (צד ה), כי כאשר בא יעקב לרדת מצרים ראה כי גלותו יתחיל בו וברעו, ופחד ממנו זבחו זבחים רבים לפחד אביו יצחק שלא תהא מדת הדין מתוחה כנגדו. ועשה זה בבאר שבע שהוא בית תפלה לאבותיו, ומשם נטל רשות בלכתו לחץ. ואמר הכתוב זבחים, להודיע שלא היו עולות כאבותיו, כי אברהם עולות הקריב. ורבותינו אמרו (זבחים קטז א) לא הקריבו בני נח שלמים, עולות הקריבו, ובחם כתוב שמופיש (לעיל ח כ) ויעל עולות שואלין אבל יעקב מפני פחד ה' הקריב שלמים להשלים אליו כל המדות, כמו שדרשו (תורת כהנים ויקרא טז א) שלמים שמטילין שלום בעולם. והנה היתה תחלת כוונתו במדת הגבורה שהיא הקרובה אליו, וזהו הטעם שהזכירו בבראשית רבה (צד ה) שחייב אדם בכבוד אביו יותר מבידוקו, והוא הטעם שאמר ש בלשון אחר בתחילה שואלין שלום התלמיד ואחר כך שואלין בכבוד הרב: וראיתי במדרשו של רבי נחוניא בן הקנה (ספר הבהיר קלה) בלשון הזה וישבע יעקב בפחד אביו יצחק (לעיל לג ג), וכי יש אדם שנשבע כך באמונת פחד אביו, אלא עדיין לא נתן ליעקב כח ונשבע בכח שנתן לאביו, שנאמר וישבע יעקב בפחד אביו יצחק, ומאי ניהו הוא דכתיב ביה (מ"א יח לח) ותפול אש ה' ותאכל את העולה, וכתיב (דברים כד) כי ה' אלקיך אש אוכלת הוא וגו'. עד כאן במדרש. ומדבריהם נלמד שמפני כן לא אמר ויצחק זבחים לה', לפי שעתה כבר

זכה יעקב בחלקו, שנאמר (מ"כ ז כ) נתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, והוצרך לפרש עתה. והנה בזכות הקרבנות נראה אליו אלקי יצחק אביו במראות הלילה במדת הדין רפה, זהו שאמר אלקים במראות הלילה, והוא מה שאמר אנכי הקל אלקי אביר, כי הוא הקל בית אל אשר אמר לו בחרן אנכי הקל בית אל אשר משחת שם מצבה (לעיל לא יג), והוא אלקי אביר, הוא השם והיא המדה, והבטיחו שלא יירא במצרים כי יזכה בדינו ויגאל אחר העוני, וזהו טעם ואנכי אעלך גם עלה: (רמב"ן בראשית מו,א)

¹⁷ ...והקרבתו שהקריב היו שלמים, כי מפני שראה הגלות מתחיל עתה ברעו והיה מתפחד מזה, וע"כ הוצרך להקריב הקרבן הזה לפחד יצחק, והיו שלמים כדי להשלים אליו המדות, וכיון שהקריב קרבנותיו אל הכונה הזאת אז נראה לו פחד יצחק במדת הדין רפה, לבאר כי אף על פי שיגלו השם בניו לא יכלו בגלותם, וע"כ אמר אלקים במראות הלילה, כלומר מדת הגבורה ובמדת הדין רפה, והוא שבשרו בגאולה אחר השעבוד והעוני. (רבינו בח"י בראשית מו,א)

¹⁸ ויקרא ותתן משה עלה זבחים לאלהים ויבא אהרן וכלו זקני ישראל לאכל לחם עם-ותן משה לפני האלקים: (שמות י"ח). ויצחק יעקב זבח בהר ויקרא לחמיו לאכל לחם ויאכלו לחם וילינו בהר: (בראשית לא,נד) וישלח את-נערי בני ישראל ויעלו עלת ויצבחו זבחים שלמים ליקרא פרים: (שמות כד,ה) וישלמו ממחרת ויעלו עלת וישאו שלמים וישב העם לאכל וישלו ויקמו לצחק: (שמות לב,ו) והלויים הורידו את-ארונו ואת-הארגז אשר-אנו אש-רבו כלי-זהב וישמו אל-האבן הגדולה ואנשי בית-שמש עלו עלות ויצבחו זבחים בשם ההוא ליקרא: (שמואל א ו,טו) וילכו כל-העם הגלגל וימלכו שם את-שאוול לפני יקרא בגלגל ויצבחו-שם זבחים שלמים לפני יקרא וישלמו שם שאול וכל-אנשי ישראל עד-מאד: (שמואל א יא,טו) ועוד הרבה

¹⁹ אבל אינו משלח קרבנותיו, דתניא, רבי שמעון אומר: שלמים - בזמן שהוא זכור, ולא בזמן שהוא אונן. (מסכת קטן טו)

²⁰ ...הם נסעו דרומה והגיעו לעיר הקרובה לגבול; הם באו לבאר שבע, המקודשת על ידי זכרון האבות. שם הוא זבח זבחים. אין אנוה מוצאים במקום אחר, שאבותינו זבחו זבחים. הם - ככל בני נח - העלו רק עולות. "עולה" מביעה את ההתמסרות הגמורה לה; ואילו "זבח" הוא, לאמתו שם דבר, רק סעודה משפחתית הנאכלת לבעלים; היא מקדשת את נוח המשפחה, את בית המשפחה ואת שולחנה, והופכת אותם למקדש ולמזבח. "זבחים", הקריבים בדרך כלל "שלמים", מביעים את הרעיון הנעלה יותר, שה' בא אלינו; מקריבים אותם מתוך שמחת ההכרה, "כי אלקים בדרך צדיק" (תהלים יד, ה) במקום שמשפחה נאמנה לה, והיא יודעת, שהיא נושאה על ידה; שם שכינה שורה. משום כך זבח השלמים, "קרבן השלום" של המשפחה הברוכה לקל, הוא שכינה יהודי מובהק. רעיון ההתבטלות וההתמסרות לה' נצנץ בלב גם מחוץ לתחום היהדות. כנגד זה החדרת הקדושה לחיים השיגרתיים, האפשרות "לאכול ולשתות ולחזות את האלקים" (השואה שמות כד, יא), הרעיון, שכל חדרי משפחתנו הם מקדשים, ושולחנותינו מזבחות, שבנינו ובנותינו הם כוהנים וכוהנות, - החדרה רוחנית זו של החיים הפרטיים השיגרתיים היא תרומה מיוחדת של היהדות. יעקב - ישראל לא העלה עולות, אלא זבח זבחים; שכן היתה זו הפעם הראשונה, שיעקב היה מאושר במשפחתו, ולבו שמח ו"שלם". בהכרה זו וברגש זה הוא זבח לה' "זבח משפחה"; וברגש זה הקריב את קרבנו - לאלקי אביו יצחק, לא לאלקים דרך כלל... (רש"י הירש בראשית מו,א)

²² ומאמר לאלקי אביו יצחק - בו סוד כי קרבנות אלה לתודה לאלקי אביו דוגמת זבח תודה ולאמונתו ע"מ"ה כי רפואת שברו בזכות אביו יצחק לא שהיה הוא עצמו ראוי לכך כדרך ועונותיו במאמרו קטני וקיצר (להזכיר) יצחק בלתי אברהם לפי שהוא הקרב אליו יותר; והוא אלוך אחד אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב. (ר' אברהם בן הרמב"ם בראשית מו,א)

his prophetic spirit,²³ the incredible news that Yosef was still alive²⁴ and the reunification of his family.²⁵

God appears to Yaakov in a "night vision (בַּמְרָאָה) (הַלֵּילָה)" and after the recitals God tells Yaakov "not to be fearful of descending to Mitzrayim (אֶל תִּירָא) (מִרְדֵּה מִצְרַיִם)." Why was God assuaging Yaakov if the verses never indicate that Yaakov was fearful? Moreover, it seems that Yaakov was in fine spirits (וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם) and moments ago was offering Sh'lamim as an expression of his state of bliss and gratitude. The Chizkuni declares that one only tries to soothe a person with the words "do not be fearful" when that individual is experiencing dread and consternation.²⁶ His assumption is also reinforced by the fact that the revelation was a "night vision" whose imagery implies darkness, fear and gloom.²⁷ This supposition makes sense according to those that suggested that Yaakov's offering of the Zevachim were either to seek permission to leave the land or as a way to somewhat mitigate the upcoming dark days of exile. For the commentaries who saw the Zevachim as expressions of happiness, the interaction and placation seems wholly incongruous and unnecessary.

A person experiences fear when they are anticipating encountering something dire. Many times, it is also precipitated by that which involves encountering the unknown as well as facing uncertainty regarding upcoming circumstances or the ramifications of what will occur or that which has already transpired. This is especially so when the apprehension stems from something unexpected. The Torah describes Yitzchak's reaction to the surprising and sudden realization that the individual that he blessed thinking they were Eisav was actually someone else as "Yitzchak was seized by a great trepidation..."

Similarly, the Torah describes Avraham's state at Brit Ben HaB'Tarim (ברית בין הבתרים) as "a great dark dread descended upon him (וַהֲנִיחַ אִימָה הַשְּׁכָה גְדֹלָה) (נִפְלְתָה עָלָיו)." It could be that it was the experience of the revelation that was affecting Avraham's comportment, but Avraham had spoken to God on numerous occasions without a similar impact on his demeanor. The fear is likely associated with the dark nature of part of the covenant that God was about to enter into with Avraham (יָדַע תִּדַע כִּי גַר יִהְיֶה זְרָעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם) coupled with the fact that it was a surprise to Avraham. Until now, God had promised Avraham that his descendants would become a great and populous nation who would be a blessing onto all the other nations. Avraham in good faith probably believed that the fulfillment of this promise would at least begin to come to fruition in his lifetime and that he would witness in part the realization of the numerous commitments that God had made to him. Brit Ben HaB'Tarim brings the shocking revelation that all of God's promises and commitments are for the very long term, four hundred years in the future, after a tormenting enslavement, and that is why Avraham finds himself in a state of dread. After Avraham's battle with the four kings, God exhorts Avraham "not to be fearful (אֶל-תִּירָא אַבְרָם)." Once again here, Avraham's fear is likely precipitated by the fact that events seem to be playing out very differently than Avraham anticipated based on God's promises at the beginning of Lech L'Cha and after his separation from Lot. Avraham has experienced a famine, difficulties in Egypt, discord with his nephew and a war with an invading army none of which seems to be consistent with God's commitments to him. He expresses his misgivings when he tells God that without an offspring (one of God's promises) none of this is meaningful.

²³ ויזבח... לאלקי אביו יצחק... ודע דאמר: אבל, כל שבעה אינו משלח קרבנותיו, דכתיב "שלמים" - בזמן שהוא שלם (מ"ק טו, ב). ולכן בשעה שפירש ממנו יוסף, והתאבל עליו יעקב כל הימים, והיה חסר, שפרשה ממנו שכינה, לא הקריב קרבנות. אולם כשידע שיוסף חי, "ותחי רוח יעקב אביהם" - מה, (כז), ותרגמו רוח נבואה, לא היה חסר משלמותו. לכן אמר "יוסף יעקב וכל אשר לו" - שכל אשר לו בכוחות נפשו היו שלמים אתו, לכן נסע "בארה שבע ויזבח זבחים" (משך חכמה בראשית מו, א)

²⁴ ויזבח זבחים לאלקי אביו יצחק - דייק הכתוב "זבחים" שהמה שלמים, מוסגלין להיות לרצון לפרנסה, כמו שכתבתי בספר ויקרא (כג, יח). ודייק עוד "לאלקי אביו יצחק" שהוא היה מושג ביחוד לפרנסה, כמו שכתבתי לעיל (כח, יג) ובספר שמות (ג, טו), שעל זה מורה משמעות "אלקי יצחק". וזוהו מתיישב שפיר עוד הא דכתיב "לאלקי" ובאמת לא כתיב בקרבנות אלא "לה" כדאיתא שלהי מסכת מנחות (ק, א). אלא כאן הפירוש - לתכלית הענין של "אלקי יצחק". וכיוצא בזה נתבאר בפרשת יתרו (שמות יח, יב) "ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים לאלקים", יע"ש. אמנם עד כה לא עשה כן באשר היה אבל על יוסף, ואי אפשר להקריב שלמים בזמן שהוא חסר כידוע, אבל עתה כי שב רוחו, עלה בדעתו להפיק רצון מה' בזה האופן ולהיות בארץ ישראל. (נצי"ב בראשית מו, א)

²⁵ ויסע ישראל, ורוחו טובה עליו. היתה זו נקודת השיא והזהר של חייו, שנתנסו רבות בייסורים ובמאבקים מרים. עתה הוא נסע כישראל - הוא וכל אשר לו... יעקב - ישראל לא העלה עולות, אלא זבח זבחים; שכן היתה זו הפעם הראשונה, שיעקב היה מאושר

במשפחתו, ולבו שמח ו"שלם". בהכרח זו וברגש זה הוא זבח לה' "זבח משפחה"; וברגש זה הקריב את קרבנו - לאלקי אביו יצחק, לא לאלקים דרך כלל. (רש"י הירש בראשית מו, א)

²⁶ ...אל תירא מרדה מצרימה אין אומרים אל תירא אלא למי שהוא מתיירא לפי שהיה יעקב מתיירא ואומר עכשיו שאני יורד למצרים קרבו הימים שבאמר לקני גזירת שעבוד ועיני על זרעי בארץ לא להם אמר לו הקדוש ברוך הוא אל תירא מרדה מצרימה אם לאביר הזהרתי באתי לך להבטיחך אם קרבו ימי שעבוד ועיני גם קרבה הברכה שברכתי את זקנך ואעשר לגוי גדול. היינו כי לגוי גדול אשימך שם. (חזקוני בראשית מו, א)

²⁷ ה' אמר: אל תירא מרדה מצרימה. אך הן לבו של יעקב היה טוב עליו. ומכאן, שהיה דבר, שקדם לפנייה זו, שהעכיר את רוחו ומילא את לבו דאגה; ומשום כך היתה נפשו זקוקה להרגעה. דבר זה כלול בפסוק ב. ההתגלות עצמה קרויה "מראות הלילה", והרי רמז לאימת השעה... (רש"י הירש בראשית ב, ב-ד)

²⁸ וַיִּחְרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְדֹלָה עַד-מָאֵד וַיֹּאמֶר מִי-אֶפְאֹל הוּא הַצֵּדִי־צִדִּי וַיָּבֵא לִי וַאֲכַל מִכָּל בְּטָרִים תִּבְּאוּ וְאֶבְרָכֶהוּ גַם-בְּרֹחַ יְהוָה: (בראשית כז, לג)

²⁹ וְהָיָה הַשֵּׁמֶשׁ לְבָאוֹ וְתַרְדְּמָה נִפְלָה עַל אַבְרָם וַהֲנִיחַ אִימָה הַשְּׁכָה גְדֹלָה נִפְלְתָה עָלָיו: (בראשית טו, יב)

³⁰ אֶתְרוֹ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר-יִצְחָק אֶל-אַבְרָם בְּמַחְזָה לְאִמְרֵי אֶל-תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לְךָ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד: (בראשית טו, א)

Upon Yaakov's return to Eretz Cana'an from Charan, he sends out messengers to preemptively placate Eisav. When those emissaries return with word that Eisav is coming to greet him with four hundred men, Yaakov is struck by fear (וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד).³¹ Again here, Yaakov's expectations are that the long time elapsed and the largesse that Yaakov has shown to Eisav will result in an amicable reconciliation. Instead, he is faced with the news that his brother is approaching in a belligerent fashion. This unexpected turn of events leaves Yaakov in a state of fear.

When Yaakov departed from Be'er Sheva the first time on his way to Charan to escape his brother's wrath, Yaakov has a dream at night in which he experiences a divine revelation. The communication from God ends with Yaakov awakening from his sleep and being fearful (וַיִּירָא).³² As Yaakov himself indicates, the fear is sparked by his sudden realization that unbeknownst to him he is found in an awesome and holy place. This is despite the fact that Yaakov had received the great news that God would personally accompany him and protect him on his journey and committed to be by his side until he returned him home.³³ The reason likely is because that disclosure is bittersweet. Yaakov is on the lam at his mother's urging to escape his brother's wrath. His mother instructs him to reside by her brother Lavan for a short time (יָמִים אֲחָדִים) until Eisav's anger dissipates and he forgets what Yaakov had done to him at which time Rivka will send for Yaakov's return.³⁴ Rivka's guidance implied that Yaakov's exile would be short-lived. God's promise to Yaakov, while reassuring, seems to point to a very different expectation of what Yaakov is about to experience; a protracted displacement that will require God's protection, accompaniment and help to return home.

In this week's Parsha, Yaakov once again returns to Be'er Sheva while departing from Eretz

Cana'an. Similar to his previous occurrence, Yaakov experiences a divine revelation at night. As noted above, Yaakov is told "not to be fearful of descending to Egypt" which indicates that Yaakov is suddenly faced with a new reality that makes him fearful.²⁶ God makes a commitment to him that is eerily similar to that which He had promised to Yaakov upon his departure to Charan. God promises that He will make Yaakov into a great nation and that "I Myself will go down with you to Egypt, and I Myself will also bring you back (אֲנֹכִי אֵרֵד עִמָּךְ מִצְרַיִם וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַם עָלַי)".³⁵ Yaakov, akin to last time, is suddenly faced with a reality that is very different than that which he had expected. He thinks that he is going for a short visit to see Yosef and then he will return home to live out his days autonomously in his homeland.³⁶ As the author of the Haggada indicates, "Yaakov did not descend to Egypt in order to sojourn there, but rather to only remain there temporarily."³⁷ God's promise makes it clear that Yaakov's assumption is incorrect and similar to Charan (20 years) he will be in Egypt for a long time (17 years) living under the rule of his Egyptian benefactors and his son Yosef. This realization is what makes Yaakov fearful and also precipitates his sending Yehuda ahead. When Yaakov left Eretz Cana'an, there was no need to send Yehuda because they were only going to be in Egypt for a short while. After the revelation in Be'er Sheva, Yaakov is now aware of the fact that he will be living in Mitzrayim for an extended period of time and that he now needs to prepare for that eventuality by sending Yehuda ahead to pave the way for their settling in their new "home."

This understanding of the narrative is reinforced by the Torah's utilization of Yaakov's different names. The Ramban points out that it is strange that after God had changed Yaakov's name to Yisrael that in the revelation in Be'er Sheva, God speaks to Yisrael (וַיִּאמֶר אֱלֹקִים לְיִשְׂרָאֵל), but refers to him by his former name Yaakov (וַיִּאמֶר יַעֲקֹב).³⁸ In explaining this phenomenon, the Radak suggests that the spirit of prophecy had

³¹ וַיִּשְׁבֹּל הַמַּלְאָכִים אֶל-יַעֲקֹב לֵאמֹר בְּאֵנוּ אֶל-אֲחִיךָ אֶל-עֵשָׂו וְגַם הֵלֵךְ לִקְרַאתְךָ וְאַרְבַּע-מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ: וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצַּר לוֹ וַיִּחַץ אֶת-הַעֵם אֲשֶׁר-אֵתּוֹ וְאֶת-הַצֹּאן וְאֶת-הַבְּקָר וְהַגְּמָלִים לִשְׁנֵי מַחֲנֹת: (בראשית לב, ז-ח)
³² וַיִּירָא וַיִּאמֶר מִה נִוְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים זֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם: (בראשית כח, יז)
³³ וְהִנֵּה אֲנֹכִי עֹמֵךְ וְשִׁמְרְתִּיךָ כְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל הָאָדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעְזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ: (בראשית כח, טו)
³⁴ וַיִּגַּד לְרִבְקָה אֵת דְּבָרֵי עֵשָׂו בְּנֵה הַגְּדָל וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְיַעֲקֹב בְּנֵה הַקֶּטָן וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה עֵשָׂו אֲחִיךָ מֵתַנַּחֵם לָךְ לְהַרְגֶּךָ: וְעַתָּה בְּנֵי שָׁמַע בְּקִלִּי וְקוּמוּ בְּרַח לָךְ אֶל לְבָן אֲחִי הַרְגֵנָה: וַיִּשְׁבַּת עִמּוֹ יָמִים אֲחָדִים עַד אֲשֶׁר תִּשָׁב חֲמַת אֲחִיךָ: עַד-שׁוּבוֹ אֶף-אֲחִיךָ מִמֶּךָ וְשָׁכַח אֶת אֲשֶׁר-עָשִׂיתִי לָו וְשָׁלַחְתִּי וְלִקְחִתִּיךָ מִשָּׁם לְמָה אֶשְׁכַּל גַּם-שָׁבִיכֶם יוֹם אֶחָד: (בראשית כז, מב-מה)
³⁵ אֲנֹכִי אֵרֵד עִמָּךְ מִצְרַיִם וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַם עָלַי וְיוֹסֵף יִשִׁית יָדָיו עַל עֵינַיךָ: (בראשית מ, ד)
³⁶ וְיוֹסֵף - תַּחֲלוֹל לֹא הִסְכִּים לַעֲקוֹר דִּירְתוֹ מֵאִ"ל לְמִצְרַיִם וְלֹא רָצָה רַק לְרֹאוֹת אֶת יוֹסֵף וְלִשְׁבֹּב, כְּמִ"שׁ אֹלֶכָה וְאֵרָאוּ וְלֹא יוֹתֵר, וְעַ"כ׳ לֹא נִסַּע בְּעַגְלוֹת, שֶׁהַעֲגָלוֹת נִשְׁלַחוּ לוֹ עַ"מ

שִׁיסַּע הַלְתִּישֵׁב שֶׁם בְּקִבְיֹעוֹת, לֹא אִם נֹסַע לָשֶׁם לְפִי שַׁעָה, וַיִּבֵּא בָאָרֶץ שֶׁבַע וַיִּזְבַּח זְבָחִים לֵאלֹהֵי אֲבֹי יִצְחָק, שִׁיחַק בְּנֵה שֶׁם מִזְבַּח וְהֵלֵךְ לְזִבְחוֹ שֶׁם, וּבִאֲשֶׁר ה' הִזְהִיר לְיִצְחָק בִּלְיַד מִצְרַיִם, הַזְכִּיר שִׁלְכָן הִיָּה דַעַת יַעֲקֹב בִּלְיַשָּׁר בְּמִצְרַיִם בְּקִבְיֹעוֹת. (מלבי"ם בראשית מו, א)
³⁷ וַיִּגַּד שֶׁם - מִלְּמֹד שָׁלָא יָרַד יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֶלָּא לְגוֹר שֶׁם, שְׁנֵאֲמַר: וַיִּאמְרוּ אֶל פְּרָעָה, לְגוֹר בְּאֶרֶץ בְּאֵנוּ, כִּי אֵין מְרַעָה לְצֹאן אֲשֶׁר לְעַבְדֶּיךָ, כִּי כְבֹד הָרָעַב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. וְעַתָּה יִשְׁבּוּ נָא עַבְדֶּיךָ בְּאֶרֶץ גִּשְׁן (הַגְּדָה שֶׁל פֶּסֶח)
³⁸ וַיִּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב - אַחַר שֶׁאִמַּר לוֹ הַשֵּׁם לֹא יִקְרָא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל הִיָּה שִׁמְךָ, הִיָּה רְאוּי שִׁיקְרָאנוּ בְּשֵׁם הַנִּכְבָּד הַהוּא. וְכֵן הוּא מִזְכֵּר בְּפִרְשֵׁה הַזֹּאת שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים, אֲבָל קִרְאוּ יַעֲקֹב לְרִמּוֹז כִּי עַתָּה לֹא יִשׁוֹר עִם אֱלֹהִים וְעַם אֲנָשִׁים וְיוֹכֵל, אֲבָל הִיָּה בְּבֵית עַבְדִּים עַד שִׁיעֲלוּ גַם עָלָה, כִּי מַעַתָּה הַגְּלוֹת תַּחֲלוֹל בּוֹ. זֶה טַעַם וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי הַבָּאִים מִצְרַיִם יַעֲקֹב וּבְנָיו, כִּי בְּשֵׁם בְנֵי יִבְאוּ שְׁמָה, כִּי יִפְרוּ הַבְּנִים וַיִּרְבוּ וַיִּגְדֵּל שְׁמֵם וְכַבּוֹדָם, אֲבָל יַעֲקֹב הוּא עַתָּה בְּרַדְתּוֹ שֶׁם: (רמב"ן בראשית מו, ב)

been absent from Yaakov for so long that God had to ease him back in by gently engaging him and calling him twice with his familiar name (וַיֹּאמֶר) (וַיִּקְרָב יַעֲקֹב).³⁹ At the same time, Yaakov's response of Hineni (וַיֹּאמֶר הִנְנִי), "Here I am,"⁴⁰ is an indication of resigned loving acceptance of the challenge that God is about to present.⁴¹ The Ramban, adhering to his view mentioned above, explains that the usage of the name Yaakov is an

indication to Yaakov that he is now facing subjugation, the beginning of the exile, and no longer will be the exalted Yisrael,⁴² who strives with the divine and with man and prevails (כִּי-שָׁרִית) (עַם-אֱלֹקִים וְעַם-אֲנָשִׁים וְתוֹכֵל).⁴³ If one looks carefully at the narrative discussed and focuses on Yaakov's names, one can actually discern and sense the transformation that Yaakov undergoes and the vacillations in his emotions.

בראשית פרק מה

(כה) וַיֵּלְכוּ מִמִּצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל יַעֲקֹב אָבִיהֶם:

(כו) וַיִּגְדּוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מַשְׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפֶּג לבוֹ כִּי לֹא הָאֱמִין לָהֶם:

(כז) וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו אֶת כָּל דְּבָרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיֵּרָא אֶת הָעֵגְלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אוֹתוֹ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אָבִיהֶם:

(כח) וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי אֵלָכָה וְאֶרְאֶנּוּ בְּטֶרֶם אָמוּת:

בראשית פרק מו

(א) וַיִּסַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וַיָּבֵא בְּאֶרֶז שָׁבַע וַיִּזְבַּח זְבָחִים לְאֱלֹקֵי אָבִיו וַיִּצְחַק:

(ב) וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמֵרְאֵת הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנְנִי:

(ג) וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאֵל אֱלֹקֵי אָבִיךָ אֵל תִּירָא מִרְדָּה מִצְרַיִמָּה כִּי לְגוֹי גָדוֹל אֲשִׁימָךְ שָׁם:

(ד) אָנֹכִי אֵרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה וְאָנֹכִי אֵעֲלֶךָ גַּם עֲלֶיהָ וַיֹּסֵף וַיִּשֵׁת יָדוֹ עַל עֵינָיו:

(ה) וַיִּקֶּם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיִּשְׂאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יַעֲקֹב אָבִיהֶם וְאֶת טַפָּם וְאֶת נְשֵׂיהֶם בְּעֵגְלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח פְּרָעָה לְשֵׂאת אוֹתוֹ:

Yaakov is in a state of despondency that has plagued him since the loss of Yosef and he refuses to believe the brothers' report about Yosef. When **Yaakov** finally realizes that Yosef is alive, **Yaakov** comes back to life. That new found "life", "holy spirit" and "prophetic spirit" brings back the exalted **Yisrael**. That exultant **Yisrael** leads and carries his family on their journey to Egypt. When they reach Be'er Sheva, that jubilation is expressed through the offering of joyous thanksgiving Zevachim or Sh'lammim. There God appears to **Yisrael**, but the revelation takes the wind out of his sails with the "fearful night vision" and the disappointing news that **Yisrael** will not be ascendant in Egypt, but rather initiate the fulfillment of the long exile that was predicted in God's covenant, Brit Ben HaB'Tarim, with his grandfather Avraham. Yaakov very likely believed that this unpleasant, but necessary, prerequisite had already been fulfilled with his harrowing sojourn in Charan (see Parshat Vayetze – Breaking the Cycle). This difficult and ominous realization remands **Yisrael** back to being **Yaakov** and fosters his resigned acceptance of this new reality (הִנְנִי). As opposed to when he came to Be'er Sheva, when **Yaakov** departs Be'er Sheva, he needs to be carried (led)

by his children Bnei **Yisrael** because of the weight of the revelation he had just experienced. All of this is beautifully captured in the verse in Tehillim, "And **Yisrael** came to Egypt, **Yaakov** dwelled in the land of Cham."⁴⁴ What actually happens in reality to **Yaakov** in Egypt (אֶרֶץ חָם) was very different than that which **Yisrael** expected or anticipated on his way to Mitzrayim.

God's plan does not always match up with our anticipations, hopes and aspirations.⁴⁵ This disappointment, especially the shattered expectations, are apt to generate fear and anxiety within the individual which can be paralyzing and debilitating. Though, when faced with these setbacks and disillusionments, we must muster resilience and fortitude to face the new reality (הִנְנִי) and always remember God's promise to Yaakov that I (God) will personally accompany you and protect you on the journey and commit to be by your side until you return home (and recover your footing).⁴⁶ I Myself (God) will go down with you (to Egypt), and I Myself will also bring you back.⁴⁷

Shabbat Shalom

³⁹ יַעֲקֹב יַעֲקֹב - כָּפַל לוֹ הַקְרִיאה לְפִי שַׁעֲמַד כַּמָּה שָׁנִים שֶׁלֹּא שָׂרְתָה עֲלָיו רוּחַ נְבוּאה קְרֵאָה פְּעַמִּים כַּדִּי שִׁיתְבוֹנֵן כִּי רוּחַ נְבוּאה הִיא שְׁקוּרָא לֵי: (רד"ק בראשית מו, ב.)
⁴⁰ וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמֵרְאֵת הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנְנִי: (בראשית מו, ב.)
⁴¹ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָאֵל אֱלֹקֵי אָבִיךָ אֵל תִּירָא מִרְדָּה מִצְרַיִמָּה כִּי לְגוֹי גָדוֹל אֲשִׁימָךְ שָׁם: (בראשית מו, ב.)
⁴² עֵינַי הֵעֵרָה 38 \\\ עֵינַי בִּסְפוּרוֹנוֹ בְּרֵאשִׁית מו, ב. שֶׁמִּבְּעֵי מִסְקֵנָה הַפּוּכָה: וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לְיִשְׂרָאֵל. מֵה שֶׁאֵמַר לוֹ עֵתָה הִיא בְּשִׁבְלֵי הַיּוֹתָם יִשְׂרָאֵל שִׁיִּצְטָרְכוּ בְּנָיו לְהִשְׁתַּרֵּר עַל אוֹיְבֵיהֶם בְּכַנְעָן:

⁴³ וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יַעֲקֹב עוֹד שֶׁמֶךָ כִּי אִם-יִשְׂרָאֵל כִּי-שָׁרִית עַם-אֱלֹקִים וְעַם-אֲנָשִׁים וְתוֹכֵל: (בראשית לב, כט.)
⁴⁴ וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גַּר בְּאֶרֶץ חָם: (תהילים קה, כג.)
⁴⁵ רַבּוֹת מְחֻשְׁבוֹת בְּלִב־אִישׁ וְעֵצָה זְקוּקָה הִיא תְּקוּם: (משלי יט, כא.)
⁴⁶ וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וְשִׁמְרֵתִיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֵל הָאָדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֲעַזְבְּךָ עַד אֲשֶׁר אִם עֲשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ: (בראשית כח, טו.)
⁴⁷ אָנֹכִי אֵרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה וְאָנֹכִי אֵעֲלֶךָ גַּם עֲלֶיהָ וַיֹּסֵף וַיִּשֵׁת יָדוֹ עַל עֵינָיו: (בראשית מו, ד.)